

Προς

ΑΔΜΗΕ

Δυρραχίου 89 και Κηφισού,

104 43 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου & Διευθύνοντος Συμβούλου, Δρ. Μ. Μανουσάκη

Κοινοποίηση

ΥΠΕΝ

Μεσογείων 119,

101 92 Αθήνα

Υπόψη: κ. Γενικής Γραμματέως Ενέργειας & Ορυκτών Πόρων, Α. Σδούκου

ΡΑΕ

Πειραιώς 132,

118 54 Αθήνα

Υπόψη: κ. Προέδρου, Επικ. Καθ. Α. Δαγούμα

ΘΕΜΑ: Δημόσια διαβούλευση του ΑΔΜΗΕ για την Τεχνική Απόφαση Διαδικασίας Ενοποιημένου Προγραμματισμού και την Αγορά Εξισορρόπησης

ΑΡ. ΠΡΩΤ.: 595

Αθήνα, 27.10.2020

Αξιότιμε κύριε Διευθύνοντα Σύμβουλε,

Στο πλαίσιο της νέας δημόσιας διαβούλευσης σχετικά με την Τεχνική Απόφαση Διαδικασίας Ενοποιημένου Προγραμματισμού για την Αγορά Εξισορρόπησης, ο ΕΣΑΗ εμμένει στην θέση που είχε διατυπώσει κατά την προηγούμενη διαβούλευση όσον αφορά την τροποποίηση της αντικειμενικής συνάρτησης ΔΕΠ και την προσθήκη σε αυτήν του αναμενόμενου κόστους ενεργοποίησης εφεδρειών.

Από τις διατάξεις του Ευρωπαϊκού Κανονισμού 2017/2195 είναι ξεκάθαρο ότι υπάρχουν δύο αγορές στο πλαίσιο της αγοράς εξισορρόπησης. Η Αγορά Ισχύος Εξισορρόπησης και η Αγορά Ενέργειας Εξισορρόπησης, οι οποίες επιλύονται διακριτά σύμφωνα με τις υποβαλλόμενες σε αυτές προσφορές. Συνεπώς η έννοια της Προσφοράς Ενέργειας Εξισορρόπησης στη ΔΕΠ που

ορίζεται στο Άρθρο 54 του Κανονισμού Αγοράς Εξισορρόπησης (εφεξής «ΚΑΕ»), η οποία στη συνέχεια χρησιμοποιείται ως δεδομένο για την εκτέλεση της Διαδικασίας Ενοποιημένου Προγραμματισμού είναι εξ' αρχής προβληματική. Το αποτέλεσμα της ΔΕΠ, όπως σωστά ορίζεται στο Άρθρο 60 του ΚΑΕ, είναι το πρόγραμμα ένταξης/ απένταξης των Οντοτήτων Υπηρεσιών Εξισορρόπησης για να παρέχουν την αναγκαία για το Σύστημα Ισχύ Εξισορρόπησης, σύμφωνα με τα προϊόντα ισχύος που ορίζει ο ΚΑΕ και δεν πρέπει καθόλου να επηρεάζουν το οικονομικό αποτέλεσμα της Αγοράς Ενέργειας Εξισορρόπησης. Η έννοια της συνβελτιστοποίησης στον Ευρωπαϊκό Κανονισμό χρησιμοποιείται αποκλειστικά για τη βελτίωση της παροχής των προϊόντων ισχύος μεταξύ Διαχειριστών και ουδεμία σχέση έχει με τη συσχέτιση των παρεχόμενων προϊόντων Ισχύος Εξισορρόπησης και της παρεχόμενης Ενέργειας Εξισορρόπησης, τα οποία είναι αποτέλεσμα επίλυσης διαφορετικών αγορών.

Επιπλέον, ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός ορίζει ξεκάθαρα στο Άρθρο 32 ότι για την Ισχύ Εξισορρόπησης κάθε Διαχειριστής θα πρέπει να προμηθεύεται την ισχύ για ΕΑΣ με την χρήση μηχανισμών αγοράς. Το εύλογο λοιπόν είναι ο ΑΔΜΗΕ να χρησιμοποιήσει τις προσφορές για την Αγορά Ισχύος Εξισορρόπησης προκειμένου να προμηθευτεί τις αναγκαίες ποσότητες ΕΑΣ.

Αντίθετα, με την πρόταση του ΑΔΜΗΕ δημιουργείται ένα υβρίδιο, το οποίο περιλαμβάνει προσφορές τόσο από την σχετική Αγορά Ισχύος Εξισορρόπησης όσο και από τη μη σχετική -ως προς την προμήθεια Ισχύος Εξισορρόπησης- Αγορά Ενέργειας Εξισορρόπησης. Επειδή όμως το αγαθό που επιδιώκει να προμηθευτεί ο ΑΔΜΗΕ είναι η Ισχύς Εξισορρόπησης, η προτεινόμενη μεθοδολογία δεν αντικατοπτρίζει με ακρίβεια τις συνθήκες προσφοράς του υποκείμενου αγαθού. Επομένως, η προτεινόμενη μεθοδολογία δεν δύναται να χαρακτηριστεί ως βασιζόμενη σε όρους ελεύθερης συμμετοχής των παικτών («market based») και κατά συνέπεια δεν ανταποκρίνεται στις προβλέψεις του ευρωπαϊκού νομοθετικού πλαισίου.

Επιπλέον, η ενσωμάτωση στο πρόβλημα βελτιστοποίησης της ΔΕΠ του αναμενόμενου κόστους ενεργοποίησης εφεδρειών, ως έχει προτείνει ο ΑΔΜΗΕ, από τη λύση του οποίου και προκύπτουν οι τιμές στην Αγορά Ισχύος Εξισορρόπησης- εγείρει πολύ σημαντικά ερωτήματα επιστημονικής φύσης και συγκεκριμένα μαθηματικής και οικονομικής ορθότητας. Και αυτό διότι σε μία μεταβλητή απόφασης (Ισχύς Εξισορρόπησης) αντιστοιχίζονται δύο παράμετροι κόστους (η αντίστοιχη προσφορά σε ευρώ ανά MW του Συμμετέχοντα αλλά και η τεχνητή παράμετρος κόστους που εισηγείται ο ΑΔΜΗΕ). Αυτό όμως έρχεται σε αντίθεση με τη βασική αρχή των ανταγωνιστικών αγορών ηλεκτρικής ενέργειας, δηλαδή για κάθε ξεχωριστό μέγεθος, αγαθό ή υπηρεσία που προσφέρεται από έναν Συμμετέχοντα να υπάρχει μία και μόνο οικονομική προσφορά τιμής, σχηματίζοντας ένα ζεύγος ποσότητας-τιμής, και η τιμή αυτή να βρίσκεται στη δική του και μόνο ευχέρεια απόφασης χωρίς παρεμβολή κανενός τρίτου. Συνεπώς οποιαδήποτε ενσωμάτωση στο πρόβλημα βελτιστοποίησης της ΔΕΠ του αναμενόμενου κόστους ενεργοποίησης εφεδρειών de facto εισάγει θεμελιώδη στρέβλωση στη διαμόρφωση των τιμών και την εκκαθάριση της αγοράς και πλήττει άμεσα και ευθέως τα βασικά χαρακτηριστικά μιας ανταγωνιστικής αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας.

Ουσιαστικά μέσω της προτεινόμενης μεθοδολογίας, ο ΑΔΔΜΗΕ επιδιώκει να επιτύχει μια μορφή οικονομικής αποδοτικότητας κατά την επιλογή των παρόχων Ισχύος Εξισορρόπησης, η οποία δεν είναι εφικτή μόνο μέσω της αξιολόγησης των προσφορών που υποβάλλονται για τα προϊόντα ισχύος εξισορρόπησης εξαιτίας της αδυναμίας που παρουσιάζουν οι τεχνολογικές πλατφόρμες του Διαχειριστή. Έτσι ο Διαχειριστής αναγκάζεται να καλύψει μια αδυναμία στις πλατφόρμες που έχει αναπτύξει παραβιάζοντας την αρχή της οικονομικότητας μέσω προσφορών που αναφέρονται στη συγκεκριμένη αγορά.

Είναι προφανές ότι η θέση του ΕΣΑΗ είναι ότι ο ΑΔΔΜΗΕ πρέπει, χωρίς καμία άλλη καθυστέρηση, να αναβαθμίσει την τεχνολογική του πλατφόρμα έτσι ώστε να είναι δυνατή η χρήση των προσφορών της Αγοράς Ισχύος και μόνο για την επίτευξη της οικονομικής αποδοτικότητας.

Στο μεσοδιάστημα **-και για χρόνο που σε καμία περίπτωση δεν θα ξεπερνάει τους τέσσερις μήνες-** η υβριδική μεθοδολογία θα πρέπει να προκαλεί τη μικρότερη δυνατή παρέμβαση στη λειτουργία της αγοράς. Για αυτό και για τον υπολογισμό του αναμενόμενου κόστους εξισορρόπησης το μεσοσταθμικό κόστος στην περίπτωση παροχής ενέργειας εξισορρόπησης (aFRR) πρέπει να υπολογίζεται μεταξύ του τεχνικού ελαχίστου (αντί του προγράμματος αγοράς) και της μέγιστης διαθεσιμότητας κάθε οντότητας παροχής ισχύος εξισορρόπησης. Αυτό διότι ενώ το πρόγραμμα αγοράς κάθε οντότητας παροχής υπηρεσιών εξισορρόπησης θα αλλάζει από τη συμμετοχή της στις ενδοημερήσιες αγορές ηλεκτρισμού (αρχικά LIDAs και στην πορεία συνεχείς ενδοημερήσιες συναλλαγές XBID), ο Κανονισμός Αγοράς Εξισορρόπησης δεν επιτρέπει την υποβολή νέας προσφοράς ενέργειας/ισχύος από τις οντότητες παροχής υπηρεσιών εξισορρόπησης στο πλαίσιο της ΔΕΠ. Συνεπώς, ο κάθε συμμετέχων που εκπροσωπεί μία οντότητα παροχής υπηρεσιών εξισορρόπησης καλείται να υποβάλει έως τις 16:15 ΕΕΤ την προσφορά ενέργειας/ισχύος εξισορρόπησης που θα τον δεσμεύει στο πλαίσιο επίλυσης όλων των ΔΕΠ, ενώ ταυτόχρονα το πρόγραμμα ένταξής του στην αγορά θα μεταβάλλεται συνεχώς.

Είναι προφανές λοιπόν ότι η επιλογή του προγράμματος αγοράς ως το σημείο υπολογισμού του μεσοσταθμικού κόστους προκαλεί μεγαλύτερη παρέμβαση στη λειτουργία της αγοράς καθώς (α) η εξέλιξη της μορφής της ενδοημερήσιας αγοράς, (β) η ωριμότητα της συμμετοχής των παικτών και (γ) η ολοένα αυξανόμενη συμμετοχή των ΑΠΕ επηρεάζουν σημαντικά τη ρευστότητα της ενδοημερήσιας αγοράς και κατά συνέπεια τη διαμόρφωση του προγράμματος αγοράς των οντοτήτων παροχής υπηρεσιών εξισορρόπησης. Εξάλλου και ο Ευρωπαϊκός Κανονισμός αναφέρει ξεκάθαρα ότι η λειτουργία της αγοράς εξισορρόπησης δεν πρέπει σε καμία περίπτωση να παρεμποδίζει τη ρευστότητα της ενδοημερήσιας αγοράς.

Το δεύτερο σημείο που θα θέλαμε να σχολιάσουμε στο πλαίσιο της παρούσας διαβούλευσης είναι το αναμενόμενο κόστος ενεργοποίησης εφεδρειών. Ειδικότερα, ο Διαχειριστής προτείνει τον περιορισμό της μέγιστης συνεισφοράς σε χειροκίνητη και αυτόματη ΕΑΣ των οντοτήτων εξισορρόπησης με βάση το γινόμενο του μέγιστου ρυθμού μεταβολής ισχύος και του προτεινόμενου χρόνου πλήρους ενεργοποίησης ΧΕΑΣ και ΑΕΑΣ. Η προτεινόμενη τιμή του χρόνου πλήρους ενεργοποίησης και για ΧΕΑΣ και για ΑΕΑΣ ορίζεται στα 7,5 λεπτά.

Λαμβάνοντας υπόψιν ότι κατά την διάρκεια των προσομοιώσεων της αγοράς εξισορρόπησης (dry-runs) δεν χρησιμοποιήθηκαν τα παραπάνω όρια για τον προσδιορισμό της μέγιστης συνεισφοράς σε ΧΕΑΣ και ΑΕΑΣ, οι εταιρείες μέλη του ΕΣΑΗ αδυνατούν να προβούν σε ουσιαστική αξιολόγηση αυτών. Επισημαίνεται λοιπόν ο κίνδυνος με τον οποίο θα έρθουν αντιμέτωπες οι εταιρείες μέλη του Συνδέσμου μας, καθώς θα κληθούν να αξιολογήσουν τα παραπάνω όρια μέσω των πραγματικών αποτελεσμάτων μετά την έναρξη των νέων αγορών. Σημειώνουμε (το προφανές) ότι θα έπρεπε να επέλθει δοκιμαστική περίοδος (dry runs) κατά την οποία οι οντότητες παροχής υπηρεσιών εξισορρόπησης θα συμμετέχουν με τα προτεινόμενα αναθεωρημένα χαρακτηριστικά στην αγορά εξισορρόπησης και στην επίλυση των ΔΕΠ.

Ένα τρίτο σημείο αναφορικά με την παρούσα δημόσια διαβούλευση είναι οι μεταβάσεις μεταξύ των διατάξεων λειτουργίας μονάδων συνδυασμένου κύκλου πολλαπλών αξόνων, οι οποίες προτείνεται να δηλώνονται και να πραγματοποιούνται σε ωριαία βήματα. Με βάση την προηγούμενη υλοποίηση σημειώνεται από το Διαχειριστή ότι όταν οι μεταβάσεις πραγματοποιούνταν σε ημίωρα βήματα το σχετικό Πρόγραμμα Αγοράς ήταν πάντα μη εφικτό χωρίς ευθύνη του αντίστοιχου Παρόχου Υπηρεσιών Εξισορρόπησης. Στο σημείο αυτό θα θέλαμε να επισημάνουμε την τεράστια σημασία που έχει η προτεινόμενη υλοποίηση να είναι συμβατή με την τεχνική δυνατότητα παροχής υπηρεσιών εφεδρείας από τις εν λόγω μονάδες που θα λαμβάνει υπόψη τα επιμέρους τεχνικά χαρακτηριστικά του κάθε άξονα, ώστε να αποφευχθούν τα φαινόμενα που σημειώνονται στη σημερινή επίλυση της αγοράς.

Τέλος θέλουμε να κάνουμε τις ακόλουθες παρατηρήσεις στο κείμενο της Τεχνικής Απόφασης της ΔΕΠ:

- Σελίδα 16, κεφάλαιο 2

Αναφέρεται στο κείμενο ότι ως τις 09:30, D-1 οι Πάροχοι Υπηρεσιών Εξισορρόπησης που εκπροσωπούν Κατανεμόμενες υδροηλεκτρικές Μονάδες Παραγωγής υποβάλλουν στον Διαχειριστή του ΕΣΜΗΕ ημερήσιες δηλώσεις υποχρεωτικών εγχύσεων υδάτινων πόρων για την Ημέρα Κατανομής D. Την ίδια ώρα δημοσιεύεται το πρώτο ISP_Requirements της επόμενης μέρας που περιλαμβάνει τη ζωνική πρόβλεψη φορτίου, τη ζωνική πρόβλεψη ΑΠΕ και τις ανάγκες του συστήματος σε εφεδρείες. Θεωρούμε ότι πρέπει σε αυτό το αρχείο να περιλαμβάνεται και η πληροφόρηση των συμμετεχόντων όλης της αγοράς σχετικά με τις υποχρεωτικές εγχύσεις υδάτινων πόρων, όπως συμβαίνει άλλωστε και στη τρέχουσα δομή της αγοράς. Ταυτόχρονα στη σελ. 20 και στη σελ.23 αναφέρεται ότι ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ στο πλαίσιο της ΔΕΠ2 και της ΔΕΠ3 αντίστοιχα, δημοσιεύει στο ιστότοπό του σε σχέση με την πρωινή δημοσίευση την απόκλιση στις ημερήσιες δηλώσεις υποχρεωτικών εγχύσεων υδάτινων πόρων. Όμως στο κείμενο δεν αναφέρεται κάπου τι ώρα ακριβώς λαμβάνει χώρα η πρωινή δημοσίευση των υποχρεωτικών εγχύσεων υδάτινων πόρων για την Ημέρα Κατανομής D. Συμπερασματικά, κρίνουμε απαραίτητο η πρώτη δημοσίευση των υποχρεωτικών εγχύσεων υδάτινων πόρων να πραγματοποιείται μαζί με τα υπόλοιπα στοιχεία που προαναφέρθηκαν. Παρότι αναφέρεται στο κείμενο στη σελίδα 42, όπως και στο άρθρο 24, παράγραφος 4 του ΚΑΕ ότι ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ ενημερώνει τους Συμμετέχοντες το συντομότερο δυνατόν στις περιπτώσεις τροποποίησης της δήλωσης

εβδομαδιαίας διαχείρισης υποχρεωτικών νερών από τους αντίστοιχους Παρόχους Υπηρεσιών Εξισορρόπησης και δημοσιεύει στον ιστότοπό του τη σχετική τεκμηρίωση που την συνοδεύει, θεωρούμε ότι θα έπρεπε να υπάρχει μια συγκεκριμένη χρονική στιγμή δημοσίευση της πρώτης ημερήσιας δήλωσης υποχρεωτικών εγχύσεων υδάτινων πόρων για την Ημέρα Κατανομής D.

- Σελίδα 17, κεφάλαιο 2

Κατά αντιστοιχία με ότι αναφέρθηκε στη προηγούμενη παράγραφο για τις ημερήσιες δηλώσεις υποχρεωτικών εγχύσεων υδάτινων πόρων το ίδιο ακριβώς πρόβλημα ισχύει και για τις Δηλώσεις Προγραμματών Λειτουργίας Μονάδων σε Δοκιμαστική Λειτουργία όσον αφορά την ώρα δημοσίευσής τους.

- Σελίδα 19, κεφάλαιο 2

Η ώρα δημοσίευσης των αποτελεσμάτων της ΔΕΠ1 θα έπρεπε να είναι στη μεταβατική περίοδο στις 17:00, D-1 και μετά την έναρξη της συζευγμένης λειτουργίας της Ενδοημερήσιας Αγοράς του ν. 4425/2016 στις 17:30, D-1 σύμφωνα με το άρθρο 60, παράγραφος 6 του ΚΑΕ και όχι στις 18:15, D-1 όπως αναφέρεται στο κείμενο.

- Σελίδα 95, κεφάλαιο 11.19

Θα μπορούσε να αναφερθεί ότι ο Διαχειριστής του ΕΣΜΗΕ δύναται να χρησιμοποιεί γενικούς περιορισμούς για να περιορίσει ή εξασφαλίσει (δεν περιλαμβάνεται στο κείμενο) την παραγωγή ενέργειας από Οντότητες Υπηρεσιών Εξισορρόπησης για σκοπούς εκτός της εξισορρόπησης, έτσι ώστε να διασφαλίζει την αξιόπιστη λειτουργία του ΕΣΜΗΕ, ιδίως σε ό, τι αφορά τη συχνότητα του ΕΣΜΗΕ, την τάση και το ρεύμα σε σημαντικούς κόμβους ή στοιχεία του ΕΣΜΗΕ σύμφωνα με το άρθρο 65, παράγραφος 3 του ΚΑΕ έτσι ώστε να καταστεί σαφές ότι δεν περιλαμβάνει και τη παροχή τηλεθέρμανσης.

Ευελπιστώντας ότι οι προτάσεις μας θα γίνουν αποδεκτές, αναμένουμε τις άμεσες ενέργειές σας καθώς η προσαρμογή και των πληροφοριακών/υπολογιστικών συστημάτων και υποδομών των εταιριών μας απαιτεί σημαντικό χρονικό διάστημα το οποίο εκ των πραγμάτων πλέον δεν υπάρχει.

Με εκτίμηση

Γιώργος Στάμτσος

Γενικός Διευθυντής